NÁVRAT VIŠŇOVKY K ŽIVOTU

Jizerní Vtelno

ATELIÉR TREVISAN/SKLENÁŘ
Beluská Eliška

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

AT1 – velké měřítko
ZS 2022/2023

OBSAH

1.ÚVOD 2

2. KONTEXT 4

2.1. V RÁMCI ČR
2.2. CELÁ OBEC
2.3. BLIŽŠÍ KONTEXT (VIŠŇOVKA)

3. ANALÝZY 8

4. KONCEPT 111

4.1. CELÁ OBEC
4.2. BLIŽŠÍ KONCEPT (VIŠŇOVKA)

5. NÁVRH 18

5.1. SITUACE
5.2. OHNIŠTĚ, PODIUM
5.3. VEGETACE

1. ÚVOD

KRAJINA JIZERNÍHO VTELNA A ZÁMKU STRÁNOV

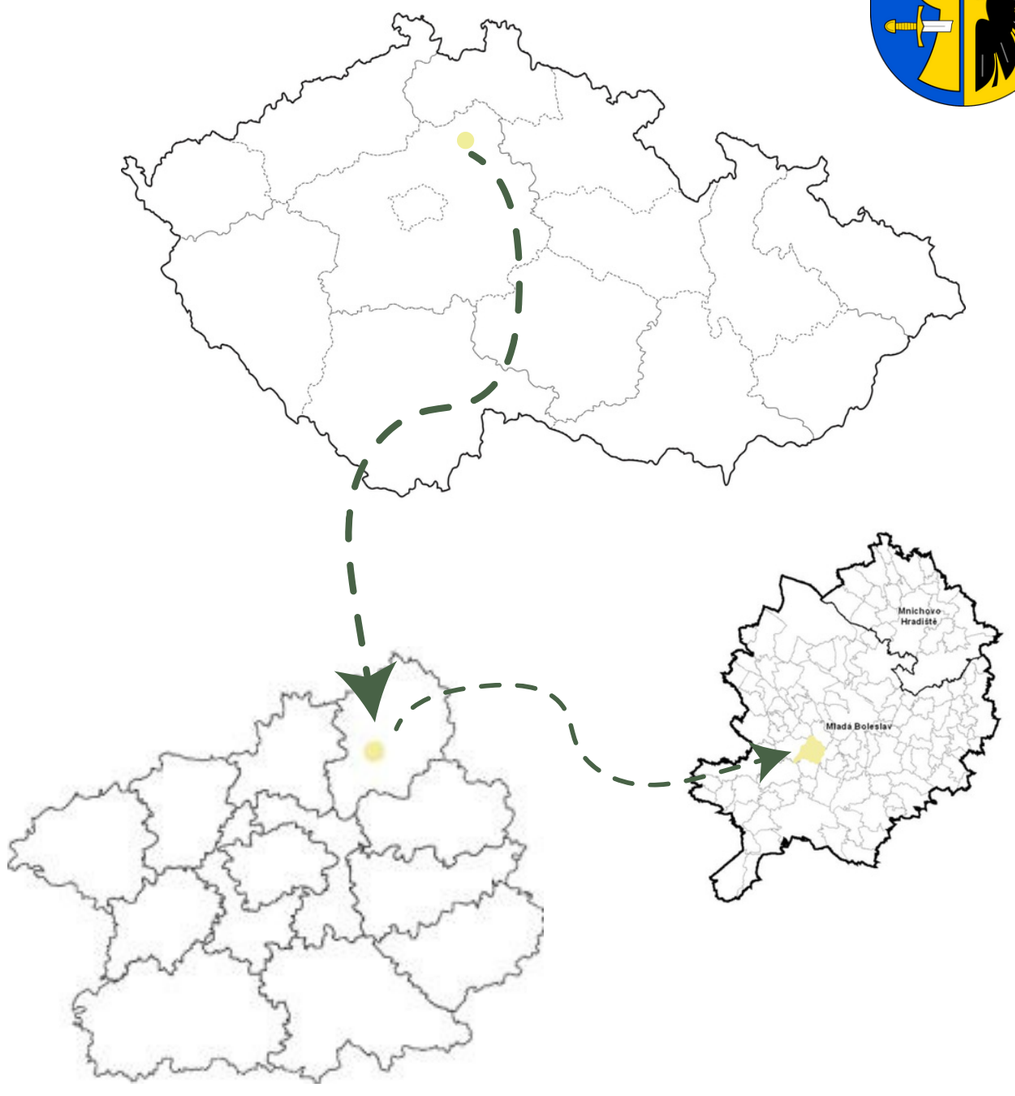
Zadáním ateliéru bylo celkové propojení s jejím okolím, jako je třeba řeka Jizera, zámek Stránov a okolní katastry. Také návaznost zámeckého parku a obory Podčejk se zemědělskou krajinou. Celkově ochrana přírody a životního prostředí, šetrná rekreace a turismus.

ANOTACE PROJEKTU

Krajina Jizerního Vtelna je velmi pestrá a úrodná. Cílem mé práce bylo dostat krajinu a lidi do vzájemné harmonie. Do divoké krajiny dostat život jak lidský tak živočišný. Společnost zas naučit správně pečovat o krajinu, tak aby jim na oplátku vrátila dobrou úrodu.

2. KONTEXT

2.1. V RÁMCI ČR

ZNAK OBCE:
V levé části se nachází půl vrbového porostu, podle něhož byla osada v minulosti pojmenovaná. Modrá barva je symbolem vody, což ukazuje na protékající Jizeru. Meč, který propichuje vrbu, je atributem svatého Václava, který je patronem zdejšího farního kostela. A černé orlí pero ve zlatém poli odkazuje k pánům z Lisova, kteří kdysi pobývali na zámku Stránov.

Obec Jizerní Vtelno se nachází ve Středočeském kraji, severovýchodně od hlavního města Prahy v okrese Mladá Boleslav.
Terén je převážně rovinný, ale ve východní oblasti se line údolí s řekou Jizerou, toto údolí se stalo hranicí katastru.

Počet obyvatel: 332 (2022)
Rozloha: 9,96 km²
Nadmořská výška: 257 m n. m.

kostel sv. Václava

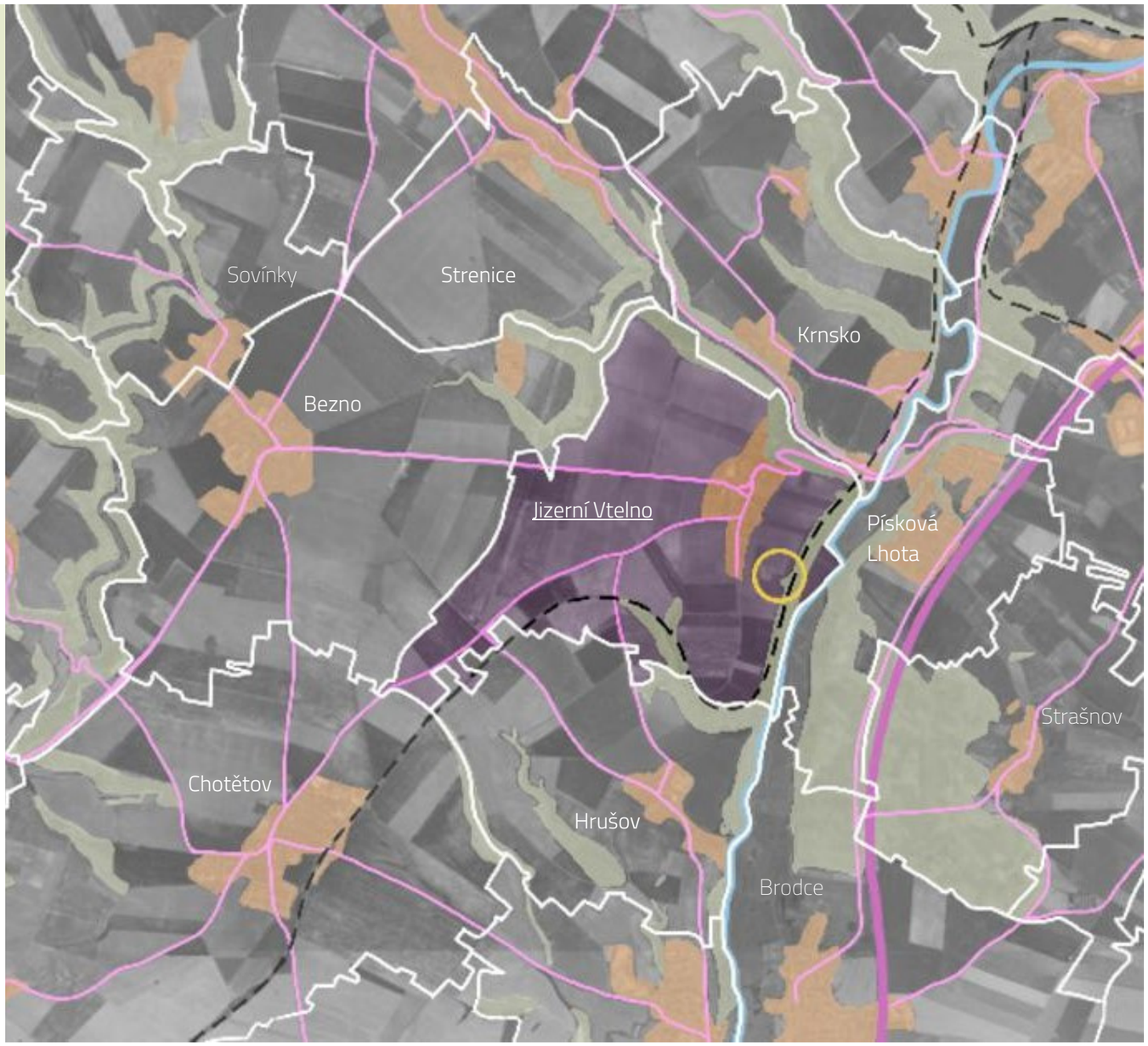
výhled směr Písková Lhota

2.2. CELÁ OBEC

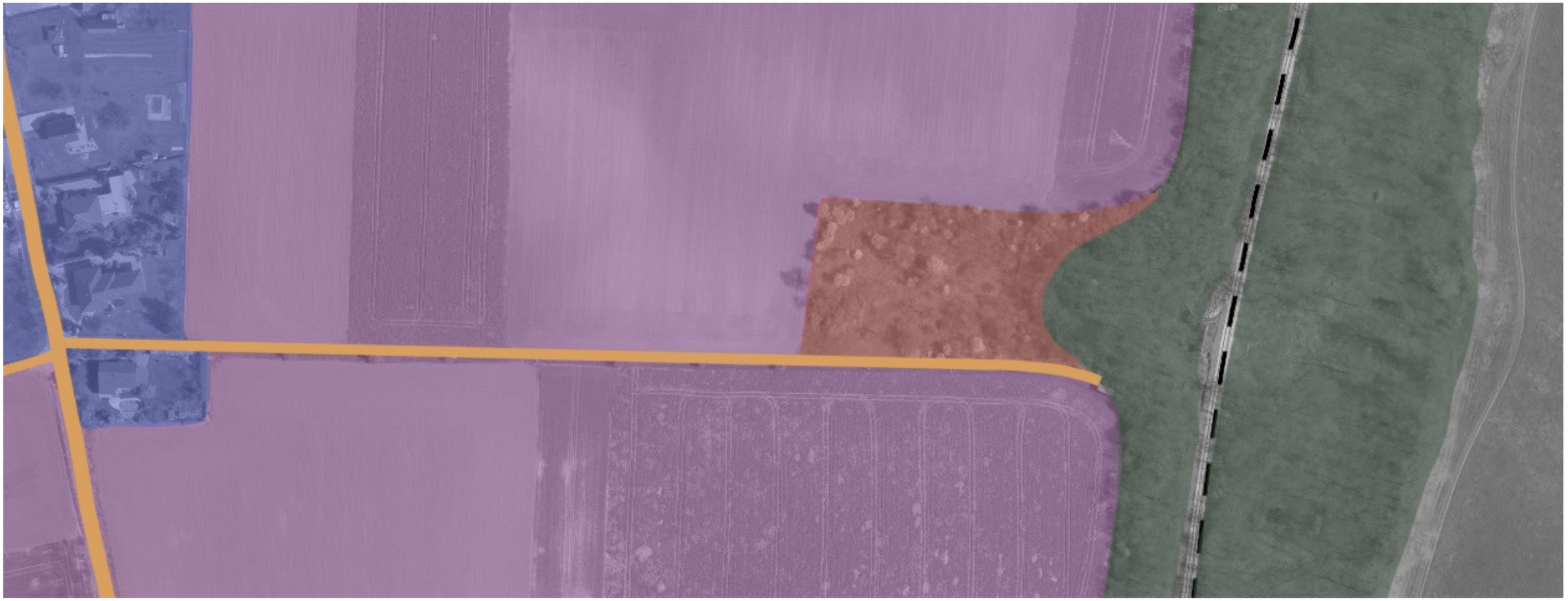
Legenda:

- hranice katastru
- ornice
- zastavěné území
- lesy
- řeka (Jizera)
- pozemní komunikace
- dálnice D10
- železniční trať
- řešené území

Území Jizerního Vtelna je převážně zemědělsky zaměřená.
Řeka Jizera pramení v Krkonoších a vlévá se do Labe.
Dálnice D10 vede z Prahy přes Mladou Boleslav do Trutnova.
Přes Jizerní Vtelno vede silnice 16.
Železnice Praha - Mladá Boleslav.

2.3. BLIŽŠÍ KONTEXT (VIŠŇOVKA)

50 m

Přístup do sadu vede polní cestou od jihu intravilánu dlouhou 400 m.
Z jedné strany směrem od železnice je sad pohlcován lesem.
Z ostatních stran se do dálky line ornice.

Legenda:
- polní cesta MZK (š.)
- železniční přejezd
- ornice
- intravilán
- les
- sad

3. ANALÝZY

Na fotografiích jsou vidět velká úrodná pole bez remízků, nejsou prostupná.

Legenda:

- hranice katastru
- železniční trať
- ornice
- významné plochy zeleně
- lokální biocentra
- nadregionální biokoridor
- významný krajinný prvek
- aleje
- stromořadí
- velké půdní bloky
- slabá vodní eroze
- silná vodní eroze

200 m

Pozitiva
velmi úrodná černozem
biokoridor pro migraci zvěře
často se opakující liniová zeleň

Hrozby
u svahu silná vodní eroze
na jihu velké půdní bloky (přesahující 30 ha)
chybějící remízky

Porovnání ortofoto map

Ortofoto z roku 1954

Půdní bloky byly dříve menších rozměrů - výrazně tomu tak bylo ve východní části hned za obcí (Za humny).
Také se v obci vyskytovalo mnohem více ovocných sadů.

Ortofoto aktuální

za humny = přírodní prostředí za stodolami, přechod mezi zastavěným územím a volnou krajinou
pásy polí, sadů a zahrad
vše bylo po všechny

4. KONCEPT

4.1. CELÁ OBEC

Legenda:

- hranice katastru
- železniční trať
- hranice pozemků
- nové polní cesty
- stávající stromy
- navržené stromy
- trvale zatravněné plochy
- navržené skupiny stromů

vytvoření krajinné struktury
podpora stability krajiny
prostupnost pro lidi a zvěř
výsadba či doplnění liniové vegetace (aleje, stromořadí)
více trvale travních č bylinných ploch

200 m

BEZDĚZ
RALSKO
JEŠTĚD
ZÁMEK STRÁNOV
JIZERNÍ VTELNO - NÁVES
KRNSKO
VIŠŇOVKA
ŘEKA JIZERA
Více liniové zeleně, menší pole, lepší prostupnost

Biodiverzita

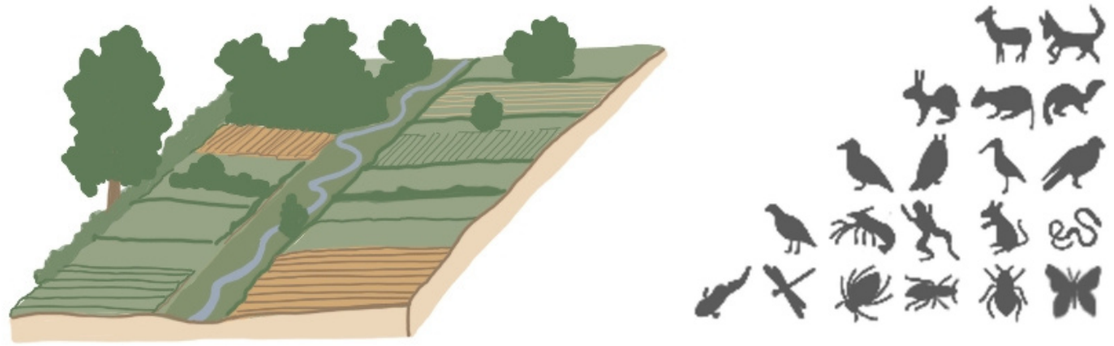
Biodiverzita znamená rozmanitost života ve všech formách a kombinacích . Když ji podpoříme pomůžeme tím krajině i lidské společnosti. Krajinu nelze vnímat a zkoumat po částech, ale jako celek. Udržitelnost krajiny je podstatná pro další generace nejen pro zájmy lidské společnosti, ale i další druhy biodiverzity, které s námi žijí na planetě. Nejdůležitější částí v plánování krajiny je téma vody, která je základem života pro veškerý ekosystém.

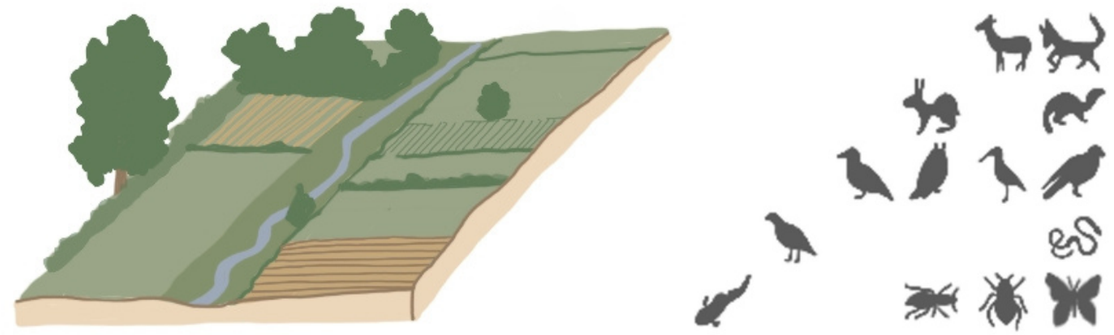
PLÁNY:
hospodaření s dešťovou vodou
zvýšení retence vody v krajině
rozsah zemědělských bloků
propojit sídelní a okolní krajinu vegetací
v zemědělské krajině obnovit původní mokřady, remízky, aleje, cyklostezky atd.
v lesní krajině preferovat přírodně blízká řešení

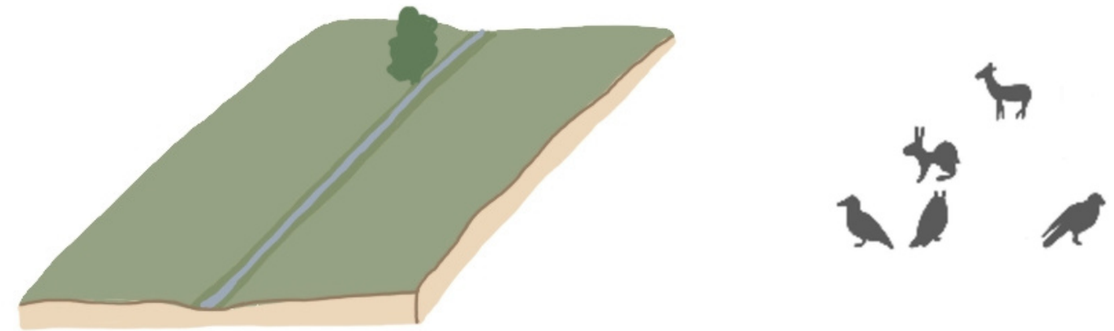
zdroj: skripta - Jak plánovat krajinu (Klára Salzmann a kol.)

z bývalého sadu "Višňovka" se stal biotop plný života

4.2. BLIŽŠÍ KONCEPT (VIŠŇOVKA)

Legenda:

- vrstevnice (po 1 m)
- stezky MZK
- nedotčená vegetace
- navržená rovina
- průlehy

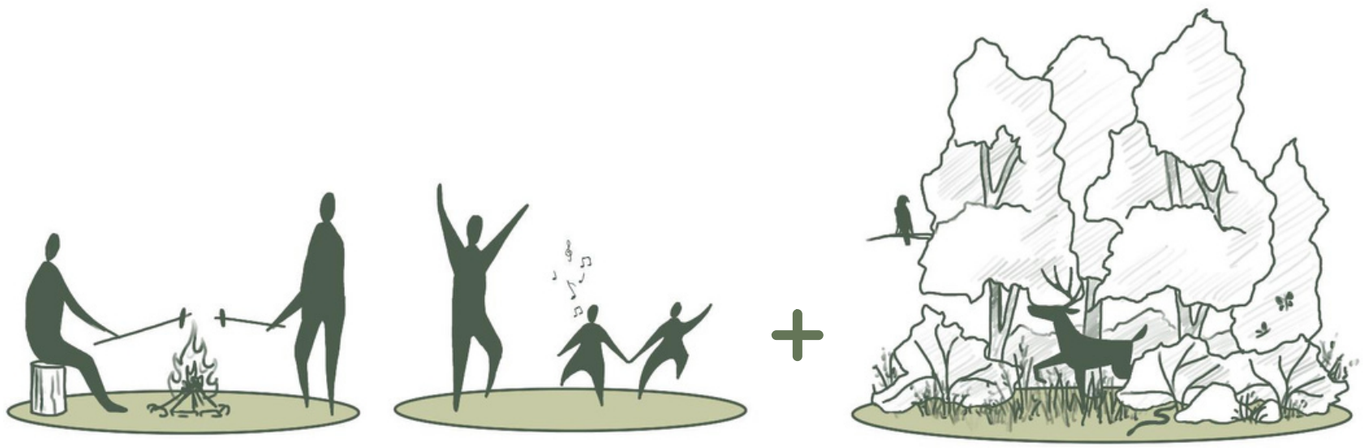
50 m

4 HLAVNÍ CÍLE:

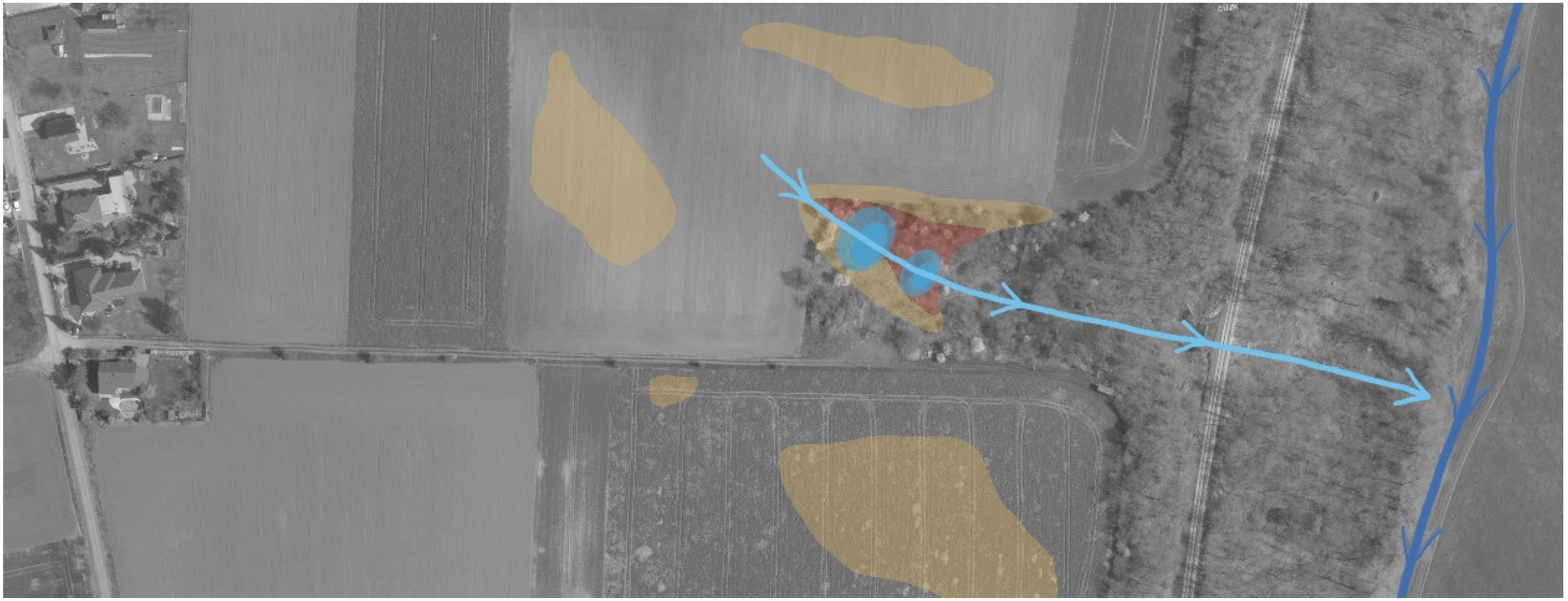
1. umístění průlehů
2. umístění roviny
3. prostupnost
4. podpora biodiverzity

Průlehy na zadržování vody v krajině a její kontrolovaný odtok.
Rovina na pořádání venkovních kulturních akcí.
Prostupností umožnit přístup společnosti na procházky těmito zákoutí.
Oblast "Višňovky", která zůstane nedotčená a divoká.

spojení stávajícího stavu rozmanitého biotopu s venkovním kulturním prostorem pro místní obyvatele na pořádání čarodějnic, drakiády, opékání či hudební koncerty.

Voda

50 m

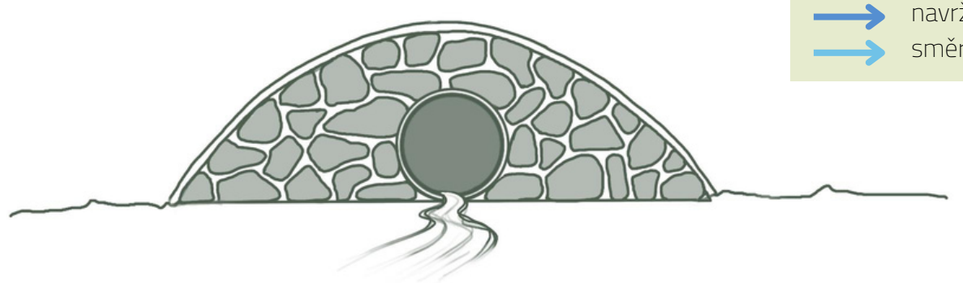
Legenda:
- slabá vodní eroze
- silná vodní eroze
- průlehy
- navržená koryto
- směr odtoku

Ochrana proti vodní erozi

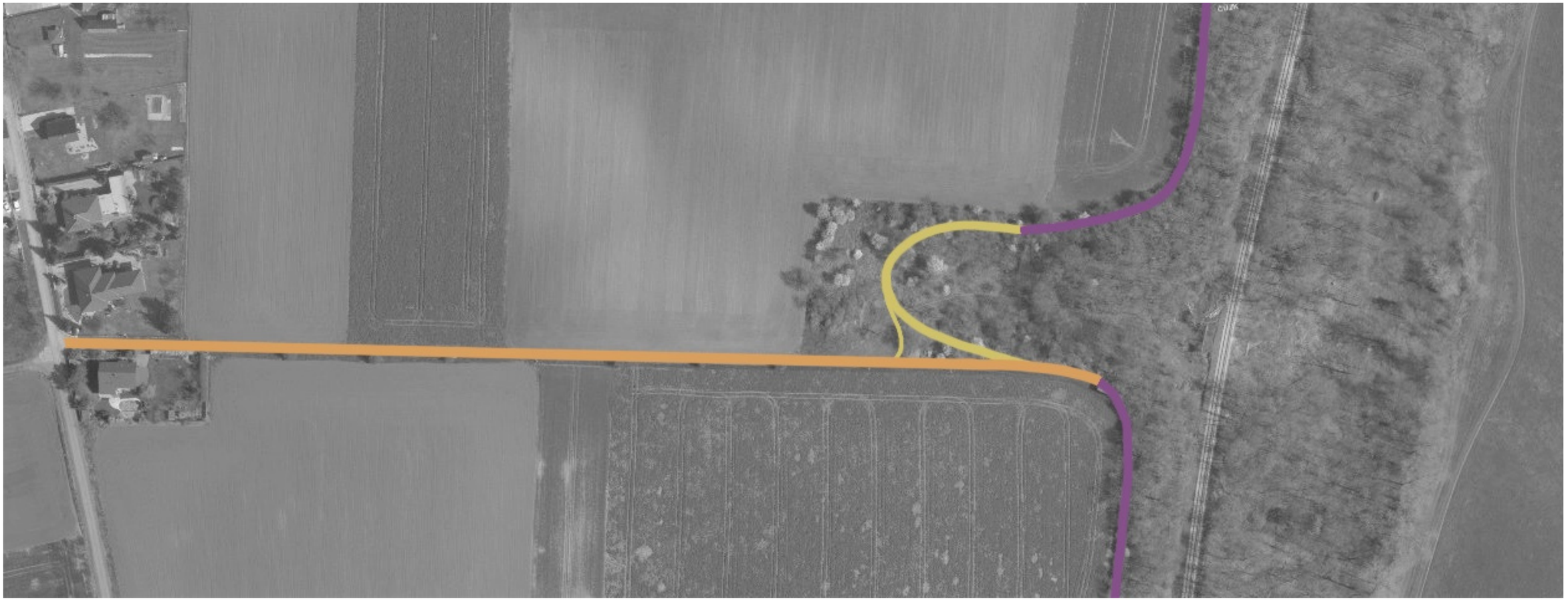
opatření organizační:	optimální tvar a velikost půdních bloků
	vhodné umístění pěstovaných plodin
	pásové pěstování plodin
agrotechnická opatření:	setí/sázení po vrstevnicích
	ochranné obdělávání
	hrázkování, důlkování, podrývání
technická opatření:	protierozní příkopy, meze, nádrže
	průlehy
	zatravněné údolnice
	terasy

zdroj: https://encyklopedie.vumop.cz/

V oblasti silné eroze umístit protierozní průlehy, které umožní zadržovat vodu v krajině a díky propustkám usměrní odtok vody do koryta pod svahem, který vodu odvede do řeky Jizery a nezamoří tím louku, která má dnes problémy s dlouhodobým zaplavením.

Stezky

50 m

Materiál
1. polní cesta změněna na MZK
2. navržená pěšina MZK
3. stezka Michaeli Kučerové též MZK

MZK - mechanicky zhutněné kamenivo

Legenda:
- polní cesta (š. 5m)
- navržená pěšina (š. 3m)
- stezka Michaeli Kučerové

5. NÁVRH

5.1. SITUACE

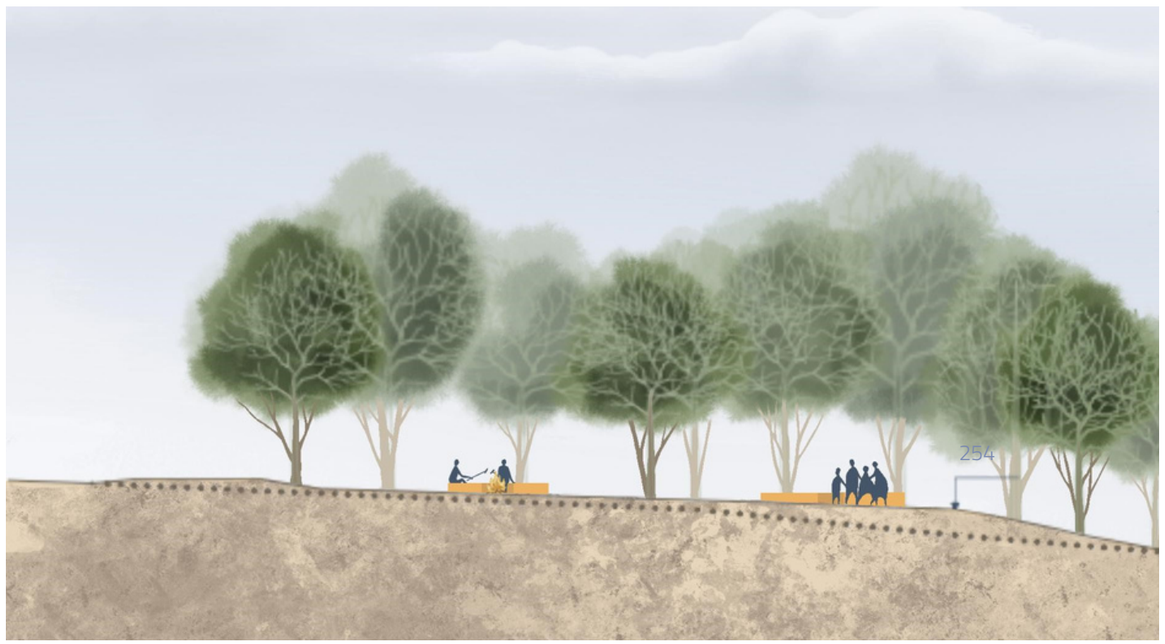

Dodržovat hranice katastrálních území a střídat plodiny, aby nevznikala velká monokulturní pole.
A
A'
B
B'
C
C'
mobiliář
průleh
průleh
průleh
ohniště
podium
obecní louka
nedotčená vegetace
železniční trať
navržené koryto
stávající stromy
navržené stromy
vysoké napětí
255
250
245
240
235
230
225
220
215
210
20 m

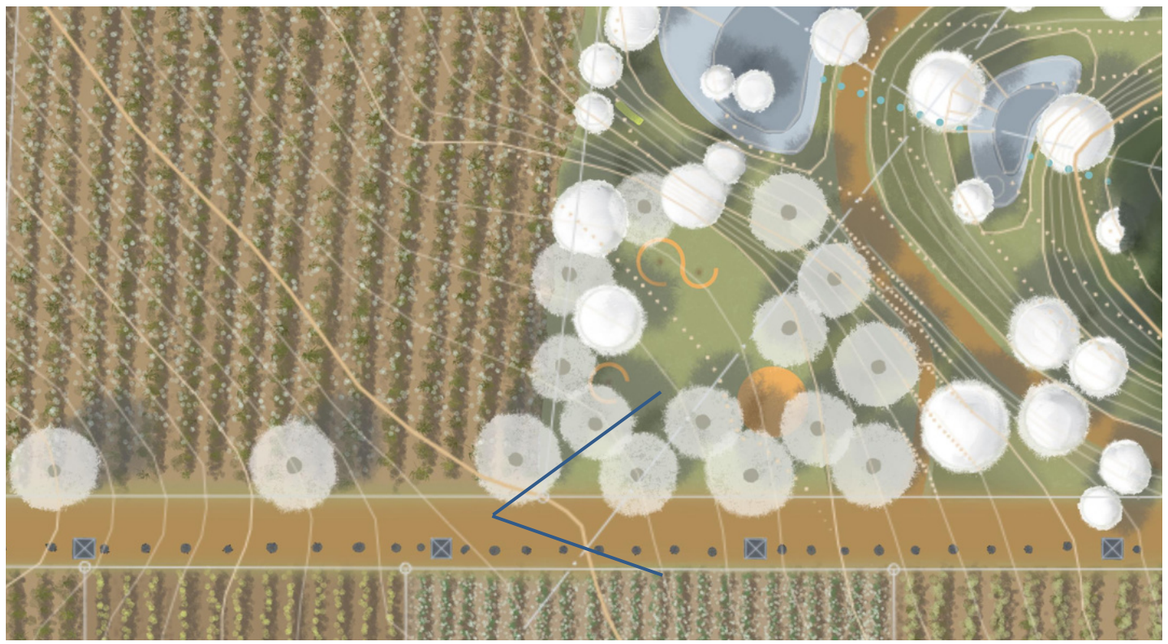
Obecní louka

Uměle vytvořená rovina s nově vysazenými odrůdami třešní.
Umístěny tři ohniště a podium.

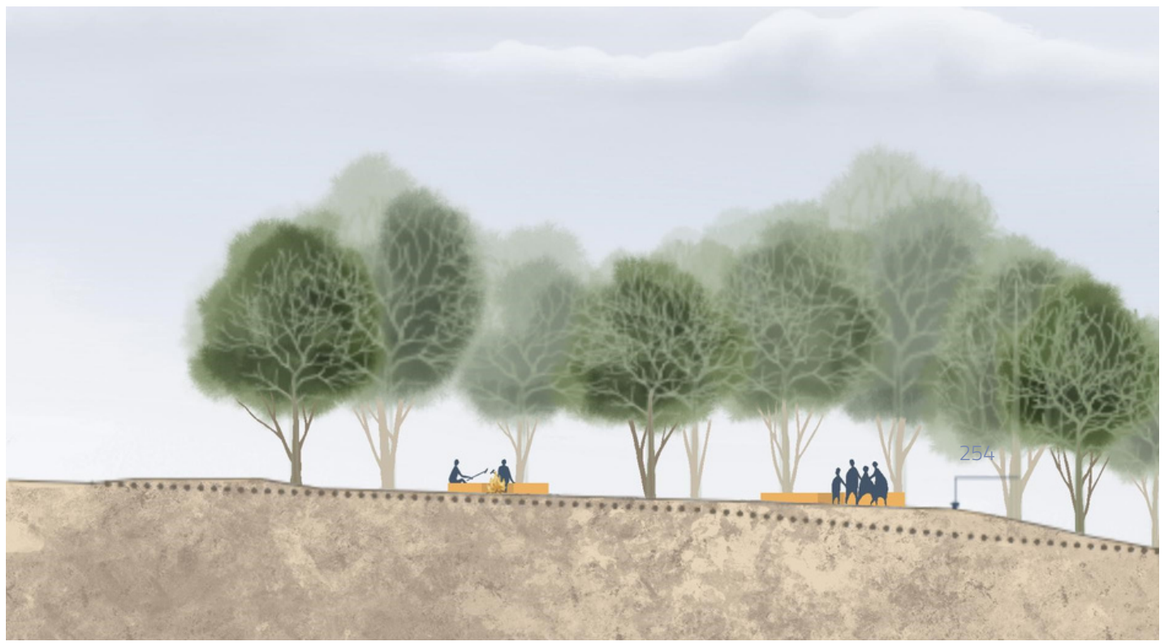

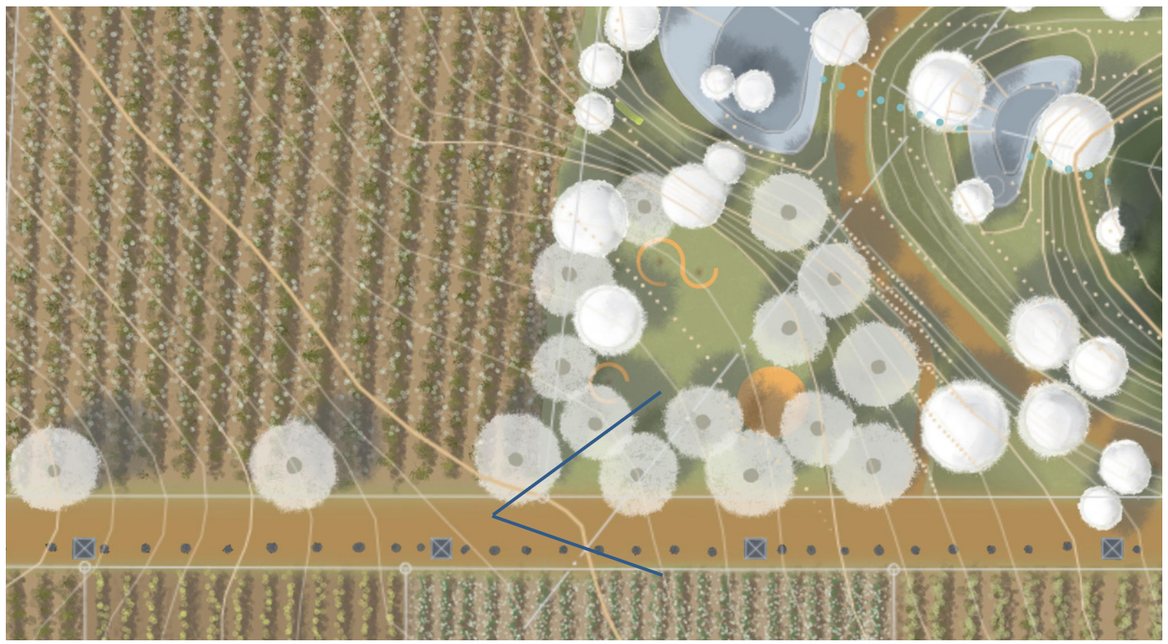
Obecní louka

Uměle vytvořená rovina s nově vysazenými odrůdami třešní.
Umístěny tři ohniště a podium.

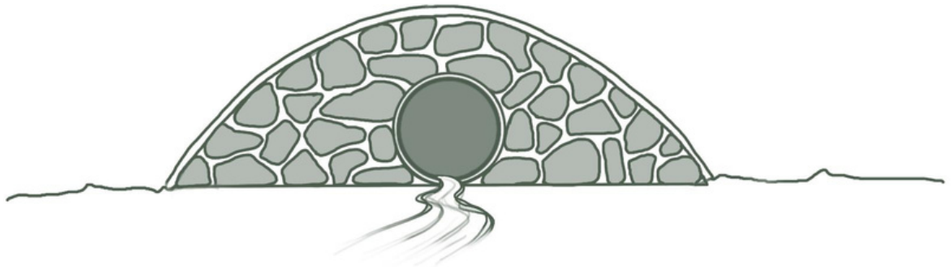

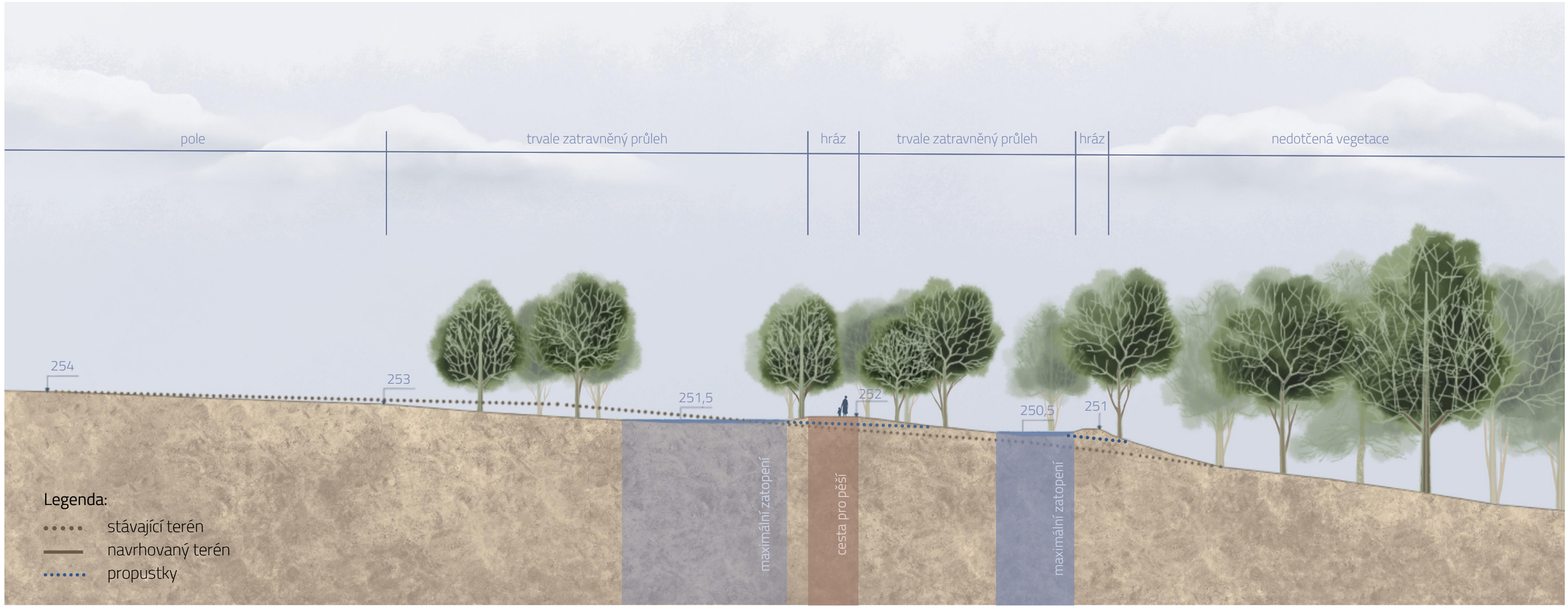

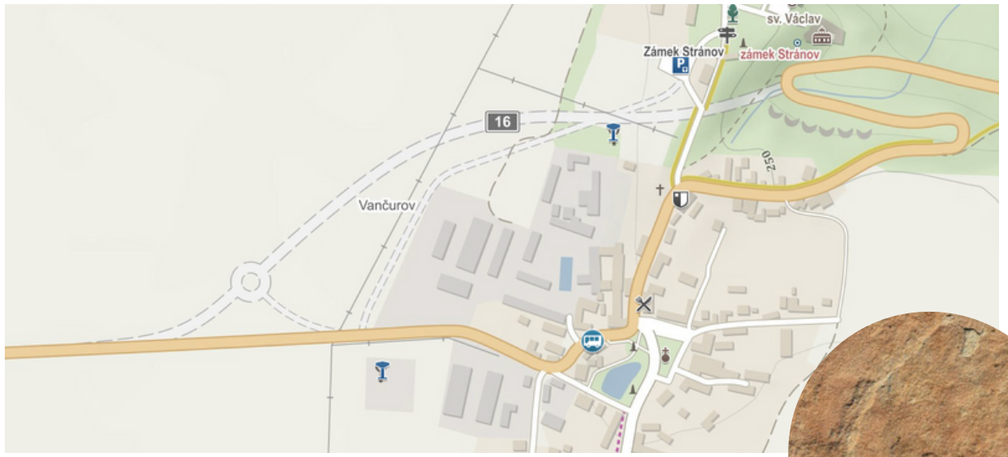
ŘEZOPOHLE A-A'

V první části "Višňovky" změna terénu díky, které vzniknou dva průlehy a dvě hráze - jedna pochozí s pěšinou, druhá nepochozí. Pod hrázemi umístěny propustky, které usměrní odtok vody.
Průlehy budou trvale zatravněny, tím se též zlepší vsakování vody do půdy.
(protierozní travní směs od Agrostis)

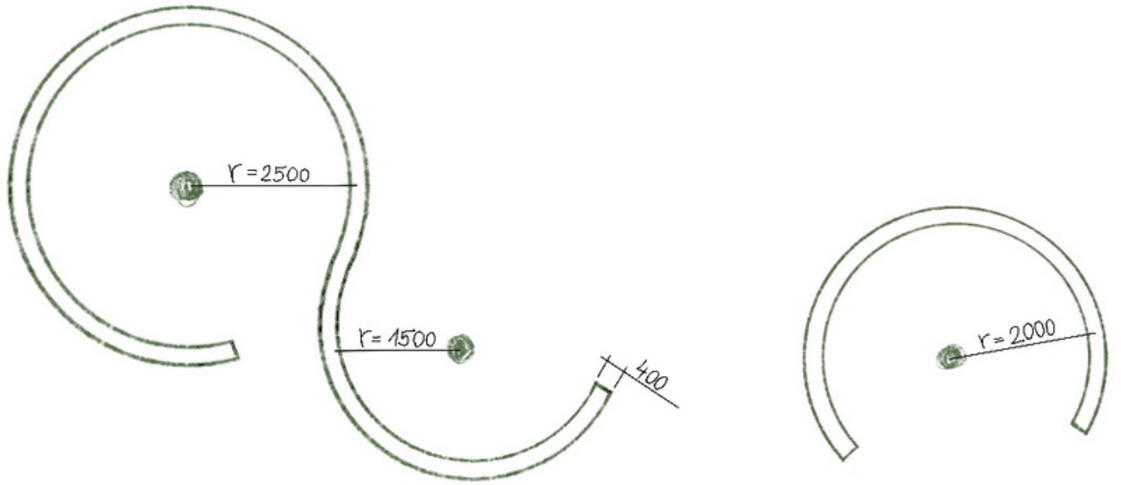

5.2. OHNIŠTĚ, PODIUM

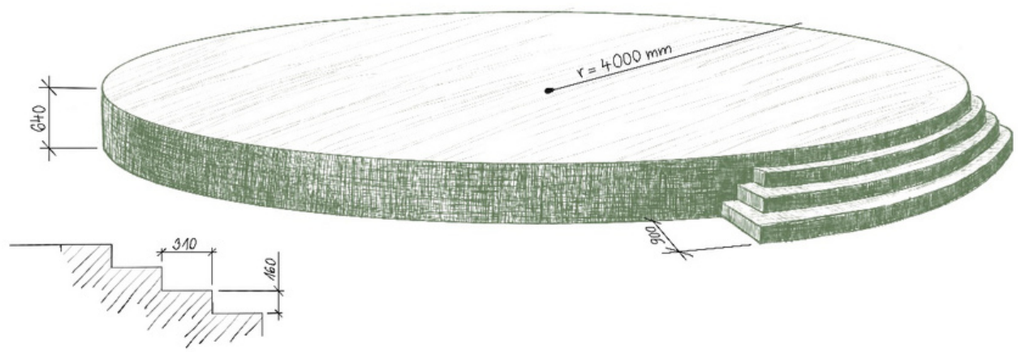

Na severu obce je naplánována přeložka kvůli silné dopravě, aby nevedla skrze město. Díky této výstavbě bude velké množství nevyužitého materiálu, kterým je pískovec. Když bude dostatečně tvrdý bude využit na ohniště a podium v obecní louce.

Tvary objektů jsou kruhového jednoduchého půdorysu, aby velmi nevyčnívaly ze sadu.

OHNIŠTĚ:
3 ohniště z toho dvě propojeny, tvořeny zídkou, která slouží jako lavice.

PODIUM:
obyčejné se třemi schody

5.3. VEGETACE

Stávající vegetace :

Prunus avium
(třešeň ptačí)

Malus domestica
(jabloň domácí)

Fagus salvatika
(buk lesní)

Quercus robur
(dub letní)

Navrhovaná vegetace :

Staré české odrůdy třešní s doporučeným regionem Středočeský kraj

zdroj: https://stareovoce.cz/

Žalanka

- velká plodnost a mnoho barvící šťávy je optimální pro zpracování

Vítovka militorovská

- velmi raná a chutná odrůda sloužila hlavně k přímé spotřebě, vzhledem k velké úrodnosti je vhodné prověřit i další využití

Perla z Bezdězu

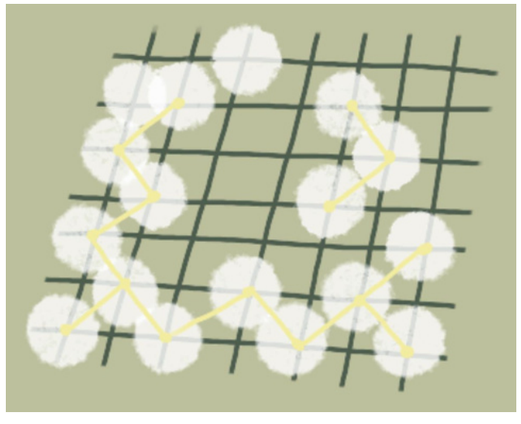
- nejranější velkoplodá odrůda výborné chuti je hlavně na přímý konzum

Mšenská žlutka

- plody jsou dost malé což omezuje možnosti zpracování, ale vhodná na sušení

Trojspon :

- pravidelný spon
- efektivní využití prostoru při minimální vzdálenosti dřevin
- tímto způsobem je osázen sad na obecní louce
- není zcela pravidelný, ale je přizpůsoben stávajícím dřevinám a mobiliářům

Pokud se budou muset nějaké stromy pokácet, ponechají se na místě jejich torza na připomenutí a hlavně budou sloužit jako útočiště pro mnoho druhů hmyzu.